

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์ และโรงเรียนเกษมพิทยาที่นับถือพุทธศาสนา ในปีการศึกษา 2533 โรงเรียนละ 120 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน เป็นนักเรียนชาย-หญิงจำนวนเท่ากัน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม อายุ คือ 6 8 10 และ 12 ปี ตามเกณฑ์การแบ่งกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 เด็กอายุ 6 ปี ถึง 6 ปี 11 เดือน จำนวน 60 คน

กลุ่มที่ 2 เด็กอายุ 8 ปี ถึง 8 ปี 11 เดือน จำนวน 60 คน

กลุ่มที่ 3 เด็กอายุ 10 ปี ถึง 10 ปี 11 เดือน จำนวน 60 คน

กลุ่มที่ 4 เด็กอายุ 12 ปี ถึง 12 ปี 11 เดือน จำนวน 60 คน

ส่วนวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นใช้วิธีการสุ่มโรงเรียนแบบจงใจ โดยใช้เกณฑ์ว่า

1. เป็นโรงเรียนที่เห็นความสำคัญของการวิจัย และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง
2. เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากพอเพียงแก่ความต้องการของผู้วิจัย
3. เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของการศึกษาพัฒนาการของเด็กไทย ผู้วิจัยจึง

พิจารณาเลือกโรงเรียนรัฐบาลที่อยู่ ณ ชุมชนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ 1 โรงเรียน

โรงเรียนเอกชนที่อยู่ ณ ชุมชนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง 1 โรงเรียน

เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกโรงเรียนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ และโรงเรียนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง พิจารณาจากค่าเล่าเรียน จากชุมชนที่อาศัยของนักเรียนและจากการสอบถามผู้บริหารของโรงเรียน

โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์เป็นโรงเรียนรัฐบาล ตั้งอยู่ในเขตห้วยขวาง ค่าใช้จ่าย/คน/ภาค ประมาณ 500 บาท นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มาจากชุมชนแออัด บิดามารดาส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จึงจัดเป็นกลุ่มที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ

โรงเรียนเกษมพิทยาเป็นโรงเรียนเอกชน ตั้งอยู่ในเขตพระโขนง ค่าใช้จ่าย/คน/ภาค ประมาณ 6,000 บาท บิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว จัดเป็นกลุ่มที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์และโรงเรียนเกษมพิทยา โรงเรียนละ 120 คน อายุระหว่าง 6 ถึง 12 ปี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเดียวกัน คือ

1. ใช้ระเบียบประวัติของโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ปีการศึกษา 2533 เพื่อคัดลอกรายชื่อ นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มอายุตั้งที่ได้กล่าวแล้ว แยกตามเพศ

2. วนแต่ละโรงเรียน สุ่มตัวอย่างแต่ละระดับอายุ คือ 6 8 10 และ 12 ปี ระดับละ 30 คน แยกเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 15 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบช่วงชั้น (Stratified Sampling) โดยการจับสลาก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม

อายุ	สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม		
	ต่ำ	สูง	รวม
6 ปี ถึง 6 ปี 11 เดือน	30	30	60
8 ปี ถึง 8 ปี 11 เดือน	30	30	60
10 ปี ถึง 10 ปี 11 เดือน	30	30	60
12 ปี ถึง 12 ปี 11 เดือน	30	30	60
รวม	120	120	240

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเรื่องเล่าเพื่อวัดความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกรรมตามสนอง ของพ้อาเจต์ (1932) มีทั้งหมด 3 เรื่อง และเพื่อเข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยจึงได้เปลี่ยนศัพท์ "แอบเปิ้ล" เป็น "มะม่วง" ในเรื่องที่ 1 เรื่อง ทั้งสาม มีใจความดังนี้

เรื่องที่ 1

เด็กสองคนขโมยมะม่วงในสวนผลไม้ ทันใดนั้นตำรวจมาพบและไล่ตามจับ เด็กทั้งสองก็วิ่งหนีตำรวจ คนหนึ่งถูกตำรวจจับได้ ส่วนอีกคนวิ่งกลับบ้านทางอ้อมไปข้ามแม่น้ำบนสะพานผุจึงตกลงไปในแม่น้ำ

เรื่องที่ 2

ในห้องเรียนเด็กเล็ก ครูห้ามไม่ให้เด็กเหลาดินสอ เมื่อครูออกจากห้อง เด็กเล็กๆ คนหนึ่งก็หยิบมีดขึ้นมาเหลาดินสอ แต่เขาก็ทำมีดบาดนิ้วตัวเอง

เรื่องที่ 3

เด็กเล็กคนหนึ่งไม่เชื่อฟังแม่ เขาหยิบกรรไกรไปเล่นทั้งที่แม่ห้ามไม่ให้ทำเช่นนั้น แต่เขานำมันไปวางไว้ที่เดิมก่อนที่แม่ของเขาจะกลับบ้าน แม่จึงไม่สังเกตเห็นความผิดนี้ วันต่อมาเด็กคนนั้นไปเดินข้ามลำธารที่สะพานเล็กๆ แต่ไม้กระดานพวยสะพานจึงหัก เขาตกน้ำอย่างแรงจนน้ำกระเจาย

คำถามที่ซ้ำถามแต่ละเรื่อง นำมาจากคำถามของเพอซีวัลและฮาวิลแลนด์ (Percival และ Haviland, 1978) ที่ซ้ำ 3 คำถามนี้หลังจากเล่าแต่ละเรื่องจบลง

1. ทำไม (ผลที่ตามมาในเรื่อง) จึงเกิดขึ้น ?
2. มันจะเกิดขึ้นหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำอย่างที่ทำได้ ?
3. (ผลที่ตามมา) เกิดขึ้นเพราะเด็กทำ เพราะคนบางคนหรือของบางอย่างทำหรือไม่มีความจำเป็น ?

ผู้วิจัยได้นำเรื่องที่เรียบเรียงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงในการแปล จากนั้นก็นำไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนโรงเรียนพระยาบระ เสริฐสุนทรราชรัย 4 กลุ่มอายุ คือ 6 8 10 และ 12 ปี กลุ่มอายุละ 10 คน เพื่อตรวจสอบว่าเด็กเข้าใจเรื่องที่เล่าให้ฟัง และเป็นกรรวบรวมคำตอบที่จะนำมาใช้ในการให้คะแนน วิธีการคือเล่าแต่ละเรื่องให้เด็กฟัง ขอให้เด็กเล่านิทานที่ฟังแล้วจบลงให้ผู้วิจัยฟัง และขอให้เด็กตอบคำถามในแต่ละเรื่อง

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของนักเรียนที่เข้าใจเรื่องที่ผู้วิจัยเล่าให้ฟัง จำแนกตามระดับอายุ

อายุ (ปี)	เข้าใจเรื่องและเล่าทวนได้เมื่อผู้วิจัยเล่าให้ฟัง				ไม่เข้าใจเรื่องที่เล่า		รวม (%)
	1 เทียว		2 เทียว		เล่ากลับไม่ได้		
	N (คน)	%	N (คน)	%	N (คน)	%	
6	2	20	6	60	2	20	80
8	6	60	4	40	-	-	100
10	10	100	-	-	-	-	100
12	10	100	-	-	-	-	100

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเพียงคนเดียวใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 1 เดือน โดยเก็บข้อมูลเวลา 8.30 - 12.00 น. ทุกวัน ยกเว้นวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดราชการ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้น โดยที่ครูประจำชั้นของแต่ละห้องจะเรียกนักเรียนแต่ละคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ผู้วิจัยนำไปสัมภาษณ์สองต่อสองในห้องสมุดของโรงเรียน ขั้นตอนต่างๆ มีดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตัว ทำความรู้จักกับเด็ก
2. ให้เด็กแนะนำตัวเอง
3. บอกเด็กว่าจะเล่านิทานให้ฟัง 3 เรื่อง และจะถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่เล่า ขอให้เด็กตอบคำถามที่คิดโดยอิสระ ไม่มีการให้คะแนนถูกผิด
4. เล่าเรื่องที่ 1 ให้เด็กฟัง และขอให้เด็กเล่าทวนให้ผู้วิจัยฟัง
5. ถามคำถามให้เด็กตอบ ให้เวลาคิดโดยไม่รีบเร่ง
6. ทำเช่นเดียวกันนี้ในเรื่องที่ 2 และ เรื่องที่ 3

เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเด็กแต่ละคนนั้นไม่เท่ากัน ในเด็กอายุ 6 ปี จะใช้เวลาานานที่สุด เนื่องจากพัฒนาการทางปัญญาและพัฒนาการทางภาษาอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเด็กกลุ่มอายุอื่น ผู้วิจัยใช้เวลามากที่สุดในการเก็บข้อมูลของเด็กแต่ละคน คือ ครึ่งชั่วโมง และน้อยที่สุดคือสิบนาที

เกณฑ์ในการให้คะแนน

จากการที่ผู้วิจัยได้ไปทดลองใช้เครื่องมือกับเด็กนักเรียนโรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย คำตอบที่ได้นำมาเป็นแนวทางของเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง โดยที่เครื่องมือที่ใช้ในแต่ละเรื่องจะมี 3 คำถาม ทั้งหมด 3 เรื่อง เด็กแต่ละคนจะต้องตอบคำถาม 9 ข้อ ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน คะแนนสูงสุดคือ 9 และคะแนนต่ำสุดคือ 0

ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกระทบตามสนอง

ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่ไม่แสดงว่ามีความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกระทบตามสนอง

รายละเอียดของเนื้อเรื่อง คำถามที่ใช้และการพิจารณาให้ 1 คะแนน หรือให้ 0 คะแนน มีดังนี้

เรื่องที่ 1

เด็กสองคนขโมยมะม่วงในสวนผลไม้ ทันใดนั้นตำรวจมาพบและไล่ตามจับ เด็กทั้งสองก็วิ่งหนีตำรวจ คนหนึ่งถูกตำรวจจับได้ ส่วนอีกคนวิ่งกลับบ้านทางอ้อมไปข้ามแม่น้ำบนสะพานผุจึงตกลงไปในแม่น้ำ

คำถาม

1. ทำไมเด็กถึงตกน้ำ ?

ให้ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่าเป็นเพราะ บาบ กรรม ผี เทวดานางฟ้า
พระเจ้า สวรรค์ สะพานลงโทษ

ให้ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่าเป็นเพราะ สะดุด ชุ่มข้าม ก้าวพลาด
ไม่ระมัดระวัง วิ่งเร็ว

2. ถ้าเขาไม่ขโมยมะม่วง จะตกน้ำหรือไม่ ?

ให้ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่าไม่ตก

ให้ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า ตก แน่นอน แล้วแต่ว่าชุ่มข้ามหรือไม่

3. เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นเพราะ เด็กทำ ไม่มีใครทำ หรือคนบางคนหรือของบางสิ่งบางอย่างทำให้เกิดขึ้น

- ๑ ที่ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า เด็กทำเอง (เพราะขโมยมะม่วง)
 เมื่อเด็กตอบว่า คนบางคนหรือของบางสิ่งบางอย่างทำ
- ๑ ที่ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า เด็กทำเอง (เพราะสะดุด รังเร็ว ชุ่มช้ำ
 ก้าวพลาด)
 เมื่อเด็กตอบว่า ไม่มีใครทำ

เรื่องที่ 2

ในห้องเรียนเด็กเล็ก ครูห้ามไม่ให้เด็กเหลาดินสอ เมื่อครูออกจากห้อง เด็กเล็กๆ คนหนึ่งก็หยิบมีดขึ้นมาเหลาดินสอ แต่เขาก็ทำมีดบาดนิ้วตัวเอง

คำถาม

1. ทำไมมีดถึงบาดนิ้วเด็ก ?

๑ ที่ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่าเป็นเพราะ บาบ กรรม ผี เทวดานางฟ้า
 พระเจ้า สวรรค์ มีดโกนลงโทษ

๑ ที่ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่าเป็นเพราะ ประมาท ชุ่มช้ำ ไม้ระวัง
 ความรีบ

2. ถ้าครูอนุญาตให้เหลาดินสอได้ ในเหตุการณ์เดียวกันนี้ มีดจะบาดนิ้วเด็กหรือไม่ ?

๑ ที่ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า ไม่บาด

๑ ที่ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า บาด

ไม่บาด (เพราะไม่ต้องรีบเหลา เนื่องจากกลัวครูมาเห็น)

3. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเพราะ เด็กทำเองหรือไม่มีใครทำ หรือคนบางคนหรือของบางสิ่งบางอย่างทำให้เกิดขึ้น ?

๑ ที่ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า เด็กทำเอง (คือไม่เชื่อฟังครู)
 เมื่อเด็กตอบว่า คนบางคนหรือของบางสิ่งบางอย่างทำ

๑ ที่ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า เด็กทำเอง (คือเหลาไม่เป็น ชุ่มช้ำ)
 เมื่อเด็กตอบว่า ไม่มีใครทำ

เรื่องที่ 3

เด็กเล็กคนหนึ่งไม่เชื่อฟังแม่ เขาหยิบกรรไกรไปเล่นทั้งที่แม่ห้ามไม่ให้ทำเช่นนั้น แต่เขานำมันไปวางไว้ที่เดิมก่อนที่แม่ของเขาจะกลับบ้าน แม่จึงไม่สังเกตเห็นความผิดนี้ วันต่อมาเด็กคนนี้ไปเดินข้ามลำธารที่สะพานเล็ก ๆ แต่ไม่กระดานพวยอยู่สะพานจึงหัก เขาดกน้ำอย่างแรงจนน้ำกระจาย

คำถาม

1. ทำไมเด็กถึงตกน้ำ
 - ให้ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่าเป็นเพราะ บาบ กรรรม ผี เทวดานางฟ้า
พระเจ้า สวรรค์ สะพาน เจ้าที่เจ้าทาง ลงโทษ
 - ให้ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่าเป็นเพราะ สะพานผุ
2. ถ้าเด็กเชื่อฟังแม่ไม่หยิบกรรไกรมาตัดของเล่น เด็กจะตกน้ำหรือไม่ ?
 - ให้ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า ไม่ตกน้ำ
 - ให้ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า ตกน้ำ
3. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเพราะ เด็กทำเอง ไม่มีใครทำ หรือคนบางคนหรือของบางอย่างทำ
 - ให้ 1 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า เด็กทำเอง (ไม่เชื่อฟังแม่)
เมื่อเด็กตอบว่า คนบางคนหรือของบางอย่างทำ
 - ให้ 0 คะแนน : เมื่อเด็กตอบว่า เด็กทำเอง (เดินไปเล่นที่สะพานนั่นเอง)
เมื่อเด็กตอบว่า ไม่มีใครทำ

ประสิทธิภาพของ เครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำระบบการให้คะแนนดังกล่าวข้างต้นมาให้คะแนนคำตอบของนักเรียน 40 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นการสร้างเครื่องมือ และนำคะแนนไปคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายใน (Coefficient of Internal Consistency) ได้ค่าอัลฟา 0.78 นอกจากนี้ก็ได้วิเคราะห์คำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงจำนวน 240 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.71 และเนื่องจากเรื่องที่ใช้เป็นเรื่องที่พหุาเจตน์ใช้ทดสอบเด็กโดยตรง จึงมีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) อยู่แล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากการวัดความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกระทบตามสนองด้วยสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) โดยมีอายุเป็นตัวแปรอิสระ เมื่อพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทำการทดสอบภายหลังด้วยสถิติทดสอบของ ตุ๊กกี (TUKEY) และทำการวิเคราะห์แนวโน้มของความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกระทบตามสนอง ของทั้ง 4 ระดับอายุ และนำเสนอข้อมูลในรูปกราฟ

2. วิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง คือ อายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับความยุติธรรมที่เกิดจากผลกระทบตามสนอง เพื่อทดสอบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีปฏิสัมพันธ์กันหรือไม่